

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการต้นทุนการเลี้ยงปลานิลและปลาตะกิมในกระชังของกลุ่มผู้เลี้ยงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี” นั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา โดยมีลำดับของการศึกษาดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลและปลาตะกิมในกระชังในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวน 2 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มที่ 1. คือ กลุ่มผู้เลี้ยงในคลองพุมดวง ซึ่งมีพื้นที่เลี้ยง 5 พื้นที่ดังนี้ (1) ตำบลท่าโรงช้างจำนวน 28 ราย (2) ตำบลบางมะเดื่อ 26 ราย (3) ตำบลบางเดือน 32 ราย (4) ตำบลน้ำรอบ 23 ราย (5) ตำบลหนองไทร 4 ราย และกลุ่มที่ 2. คือ กลุ่มผู้เลี้ยงในคลองแม่น้ำตาปี มีพื้นที่เลี้ยง 3 พื้นที่ดังนี้ (1) ตำบลท่าสะท้อน 70 ราย (2) ตำบลท่าข้าม 58 ราย (3) ตำบลเขาหัวควาย 20 ราย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยเลือกเฉพาะกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลและปลาตะกิมในกระชังในคลองแม่น้ำตาปี คือ กลุ่มผู้เลี้ยงในตำบลท่าสะท้อนจำนวน 59 ราย และในคลองแม่น้ำพุมดวง คือ กลุ่มผู้เลี้ยง ตำบลบางเดือนจำนวน 30 ราย ซึ่งจะต้องเป็นผู้ประกอบการมาแล้วอย่างน้อย 1 รุ่น และยังมีประกอบกิจการอยู่

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยคัดเลือกจากกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลและปลาตะกิมในกระชัง ใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชังออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้เลี้ยงในคลองแม่น้ำตาปี ประกอบด้วย
 - ตำบลท่าสะท้อน 70 ราย
 - ตำบลท่าข้าม 58 ราย
 - ตำบลเขาหัวควาย 20 ราย
2. กลุ่มผู้เลี้ยงในคลองแม่น้ำพุมดวง ประกอบด้วย
 - ตำบลท่าโรงช้างจำนวน 28 ราย
 - ตำบลบางมะเดื่อ 26 ราย
 - ตำบลบางเดือน 32 ราย
 - ตำบลน้ำรอบ 23 ราย
 - ตำบลหนองไทร 4 ราย

ขั้นที่ 2 เลือกผู้เลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนจากแต่ละกลุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกตำบลที่มีการเลี้ยงมากที่สุดจากกลุ่มผู้เลี้ยงในคลองแม่น้ำตาปี คือ ตำบลท่าสะท้อน และจากกลุ่มผู้เลี้ยงในคลองแม่น้ำพุมดวงคือ ตำบลบางเดือน

ขั้นที่ 3 กำหนดตัวแทนของแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่เลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชังจากแต่ละตำบล ด้วยวิธีเปิดตารางเครซีมอร์แกนได้กลุ่มตัวแทนกลุ่มตัวอย่างตำบลท่าสะท้อนในคลองแม่น้ำตาปีจำนวน 59 ราย และตัวแทนกลุ่มตัวอย่างตำบลบางเดือนในคลองแม่น้ำพุมดวงจำนวน 30 ราย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลปฐมภูมิในครั้งนี้ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Personal Interview) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชังซึ่งประกอบด้วยคำถามดังนี้

1. สถานภาพทางสังคมของผู้เลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชัง
2. สถานภาพต้นทุนการผลิต รายได้ทั้งหมดและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชัง
3. การจัดการการผลิต การเลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชัง
4. ปัญหาและอุปสรรค การเลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชัง
5. ข้อเสนอแนะ เพื่อหาแนวทางการลดต้นทุน

การศึกษานี้มีการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ (Qualitative and Quantitative Data Collection) เป็นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างการเลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชัง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาต้นทุนการเลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียน ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และศึกษาค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชังโดยใช้วิธีถ่วงเฉลี่ยต่อกระชัง ดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายสร้างโรงเก็บอาหาร ค่ากระชัง และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงปลา

1.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน หมายถึง ค่าพันธุ์ปลา ค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าแรงงาน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมัน เป็นต้น

2. การศึกษาผลตอบแทนเพื่อคำนวณหารายได้จากการดำเนินงาน ได้แก่ การจำหน่ายปลานิลและปลาตะเพียนเป็นหลัก

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำ และปรับปรุงตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนเนื้อหา

4. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองเก็บข้อมูล (Pre-test) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบความเข้าใจของภาษา ความเข้าใจตรงกันของคำถามเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อจะได้แก้ไขเมื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

5. แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนที่ไม่สมบูรณ์

3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสอบถามผู้เลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชังในแม่น้ำตาปี และแม่น้ำพุมดวง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสัมภาษณ์จะประกอบด้วยคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) ที่มีลักษณะให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ และคำถามปลายปิด (Close-Ended Question) ที่มีลักษณะของการกำหนดคำตอบไว้ให้เลือกเพื่อให้ได้คำตอบที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมข้อมูลเอกสารของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หนังสือ และวารสาร เช่น สำนักงานประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.4 การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) แบ่งการวิเคราะห์ผู้เลี้ยงปลาในกระชังออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้เลี้ยงในแม่น้ำตาปี และกลุ่มผู้เลี้ยงในแม่น้ำพุมดวง ที่เลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชัง เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการเลี้ยงปลานิลและปลาตะเพียนในกระชัง วิธีการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด ตลอดจนปัญหา

และอุปสรรคในการเลี้ยงปลาไนและปลาตะเพียนในกระชังของกลุ่มผู้เลี้ยงในแม่น้ำตาปีและแม่น้ำพุมดวง และวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนการเลี้ยงปลาของทั้ง 2 กลุ่ม

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ประกอบการอธิบาย